

DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2023-52-1>

УДК 332.122:379.84

ОЦІНКА СТАНУ ТА РОЗВИТКУ КОЛЕКТИВНИХ ЗАСОБІВ РОЗМІЩЕННЯ У ЧЕСЬКІЙ РЕСПУБЛІЦІ (ЧР)

ASSESSMENT OF THE STATE AND DEVELOPMENT OF COLLECTIVE ACCOMMODATION IN THE CZECH REPUBLIC (CR)

Турло Наталія Платонівна

кандидат економічних наук, доцент,
Академія праці, соціальних відносин і туризму
ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-0007-7521>

Мархонос Світлана Миколаївна

кандидат географічних наук, доцент,
Національний авіаційний університет
ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-6615-5262>

Turlo Natalia

Academy of Labour, Social Relations and Tourism

Markhonos Svitlana

National Aviation University

У статті розглянуто різні аспекти розвитку підприємств готельного господарства Чеської Республіки. Чехія – одна з найбільш самобутніх і привабливих для туристів країн Євросоюзу з багатою історією, безліччю цікавих пам'яток культури та замків, що сприяє збільшенню туристичного потоку до країни, інтенсивному розвитку як туристичної сфери, так і готельного господарства. Для прийому туристів Чехія має відповідну базу колективних засобів та аналогічних підприємств. До складу підприємств колективного розміщення Чехії увійшли різні за видами та категоріями заклади для прийому туристів. Ситуація в готельній сфері через пандемію COVID-19 погіршилася, впала завантаженість готелів. Новою тенденцією розвитку сектору розміщення повинно стати будівництво доволі незвичайних і екстравагантних підприємств масового розміщення.

Ключові слова: заклади розміщення, колективні заклади розміщення, готельне господарство, Чеська республіка, оцінка розвитку, туристична сфера.

The article discusses various aspects of the development of hotel industry enterprises in the Czech Republic. The Czech Republic is one of the most original and attractive for tourists European Union countries with a rich history, many interesting cultural monuments and castles, which contributes to the increase of tourist flow to the country, intensive development of both the tourism sector and the hotel industry. For the reception of tourists, the Czech Republic has an appropriate base of collective funds and similar enterprises. The collective accommodation enterprises of the Czech Republic include establishments for the reception of tourists of various types and categories. Collective means of accommodation are one of the sources of information on tourist flows, the main indicators of which are the number of people accommodated, including foreigners, the number of nights spent by guests in these establishments, and the average length of stay in them. The situation in the hotel sector has worsened due to the COVID-19 pandemic, hotel occupancy has fallen. Occupancy rates in all types of accommodation decreased by thousands of people. In the Czech Republic, visitors are located precisely in hotels and similar means of accommodation. Such a component of collective means of accommodation in the Czech Republic as sanatorium-resort SPA hotels deserves special attention. The main resorts in the Czech Republic include Karlovy Vary, Mariánské Lázně, Františkovy Lázně, Teplice, Jáchymov, Podjebrady, Konstantinovy Lázně, etc. The global pandemic has reduced the ability to travel. The number of guests of the Czech Republic who used the services of the country's collective means of accommodation decreased. This led to a reduction in employment at mass accommodation enterprises and the contribution of KZR to the gross added value created in the tourism sector and the gross domestic product of the country as a whole. The growth of the tourist flow will take place very slowly, the return of its volumes to the level before the start of the COVID-19 pandemic should be waited for in a few

years, although positive changes can be observed as early as 2022. Further development of mass accommodation enterprises is impossible without modern equipment and the latest technologies, which play or not the main role in the highly competitive struggle of collective means of accommodation for each client. Striving to offer customers an exclusive service, many mass accommodation companies order the development of special work systems. A new trend in the development of the accommodation sector should be the construction of rather unusual and extravagant mass accommodation enterprises.

Keywords: accommodation facilities, collective accommodation facilities, hotel industry, Czech Republic, development assessment, tourism sphere.

Постановка проблеми. Готельне господарство – одна зі складових частин туристичної індустрії, яка забезпечує розміщення та обслуговування гостей, які приїжджають для відпочинку, дозвілля, вирішення комерційних справ. Розміщення входить до складу будь-якої туристичної програми, незалежно від її тематичної спрямованості та тривалості.

Дослідження функціонування підприємств готельного господарства дає можливість оцінити динаміку основних показників роботи колективних засобів розміщення та проаналізувати їх вплив на розвиток туристичної сфери, виявити вплив зовнішніх і внутрішніх факторів, до яких можна віднести епідеміологічну ситуацію в світі, пов'язану з коронавірусною інфекцією COVID-19, війну в Україні та визначити шляхи подальшого розвитку готельного господарства Чехії.

Виходячи з вищезазначеного та враховуючи, що для Чеської Республіки туризм є одним із значущих напрямів розвитку економіки та залучення в регіон фінансових ресурсів, аналіз й оцінка роботи колективних засобів розміщення є важливою частиною комплексного оцінювання внеску туризму в валову додану вартість країни.

У процесі дослідження була застосована низка загальнонаукових і спеціальних методів. Задіяно методи теоретичного узагальнення із використанням елементів аналізу (для виявлення тенденцій, внутрішніх і зовнішніх чинників, що впливають на роботу колективних засобів розміщення; комплексного оцінювання стану готельного господарства ЧР); синтезу та порівняння (для визначення впливу пандемії COVID-19 на результати діяльності готельних підприємств); систематизації (для формування висновків). Інформаційною базою дослідження слугували офіційні матеріали Чеського статистичного управління, наукові праці українських та чеських авторів, у яких розглянуті питання розвитку готельного господарства Чехії, електронні ресурси, представлені в мережі Інтернет.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Різні аспекти розвитку підприємств готельного

господарства досліджували як українські, так і закордонні автори. Так, історія розвитку готельної галузі, характер систем її управління, проблеми персоналу та якості готельних послуг висвітлені в працях О. Чудновського, М. Жукової, Т. Ткаченко та ін. Питання регіональної проблематики туризму й гостинності, культури обслуговування, ринкових механізмів функціонування готельних підприємств розглядаються в працях О. Любіцевої, Т. Черевичко, С. Байлика, М. Мальської. Значний внесок у розробку питань статистичного оцінювання роботи колективних засобів розміщення зробили такі вчені як І. Калачова, Н. Кузнєцова, С. Нездоймінов, О. Гусєва, О. Милашко, С. Галасюк.

Не дивлячись на велику кількість публікацій, спорудження та модернізація наявних колективних засобів розміщення в ЧР, потребує нових досліджень щодо їх стану та розвитку, оцінки вкладу колективних засобів розміщення Чехії в валову додану вартість країни.

Постановка завдання. Метою статті є дослідження та оцінка сучасного стану колективних засобів розміщення в Чеській Республіці.

Вклад основного матеріалу дослідження. Туризм – одна з найважливіших галузей економіки країн світу. Багато держав проголосили туристичну індустрію одним із пріоритетних напрямів розвитку національної економіки та культури, що сприяє збільшенню ВВП, валютних надходжень, вкладанню інвестицій, розвитку торгівлі, промисловості, інфраструктури, сприяє створенню нових галузей. І Чехія тому не виключення. Це одна з найбільш самобутніх і привабливих для туристів країн Євросоюзу з багатою історією, безліччю цікавих пам'яток культури та замків, що сприяє збільшенню туристичного потоку до країни, інтенсивному розвитку як туристичної сфери, так і готельного господарства.

Готельне господарство – це сукупність готельних підприємств різних типів, що здійснюють приймання і надання послуг з розміщення, харчування, додаткових і суміжних послуг [1, с. 59].

Готельні послуги є специфічним товаром, особливість якого полягає в наданні можливості короткотермінового проживання. Послуги готельного господарства вимагають великих капітальних вкладень, що підвищує ризик інвестицій, оскільки повернення інвестованих коштів можливе лише після кількох років прибуткової експлуатації [2, с. 156].

Для прийому туристів Чехія має відповідну базу колективних засобів розміщення (КЗР) (табл. 1), яка на 01.01.2022 р. налічувала 10898 готелів та аналогічних підприємств, що на 16,1% більше ніж у 2019 р. та на 1,9% більше у порівнянні з 2020 р. Якщо темпи приросту кількості підприємств колективного розміщення за регіонами ЧР в 2021 р. у порівнянні з 2019 р. коливалися у межах від 5,6% (м. Прага) до 23,4% (Середньочеський край), то в 2021 р. порівняно з 2020 р. вони знаходилися у межах 0,4–5,6% (в Празі кількість засобів колективного розміщення за період 2020–2021 рр. зменшилася на 47 од. або на 5,2%).

В 2021 р. у порівнянні з 2019 р. в засобах колективного розміщення зросла кількість номерів та спальних місць відповідно на 7,8% та 8,6%, а кількість місць для наметів

та караванів зменшилася на 0,1%. За період 2020–2021 рр. мало місце зменшення номерів та спальних місць відповідно на 0,7% та 1,1%, кількість місць для наметів і караванів зросло на 0,3%.

До складу підприємств колективного розміщення Чехії увійшли різні за видами та категоріями заклади для прийому туристів. На 01.01.2022 р. в країні налічувалося 69 п'ятизіркових готелі, 809 чотиризіркових, 1589 тризіркових, 211 двозіркових та 112 однозіркових готелів, мотелів та ботелів. 159 ****, ***, **, * готелів (готелі гарні – готелі економ класу) надавали туристам тільки ночівлю. В країні функціонувало 4736 пансіонатів, 580 туристичних кемпінгів, 754 гуртожитки та ін. [3].

Колективні засоби розміщення є одним із джерел інформації щодо туристичних потоків, основними показниками яких є кількість розміщених, у тому числі іноземців, кількість ночівель, проведених гостями в цих закладах, та середня тривалість перебування у них [4] (рис. 1).

Ситуація в готельній сфері через пандемію COVID-19 погіршилася, впала завантаженість готелів, а значить зменшились їх прибутки.

Таблиця 1

Колективні засоби розміщення ЧР за регіонами

Регіони	2019 р.		2020 рік		2021 рік		2021 р у % до	
	всього	питома вага, %	всього	питома вага, %	всього	питома вага, %	2019 р.	2020 р.
Чеська Республіка	9383	100,0	10699	100,0	10898	100,0	116,1	101,9
Прага	817	8,7	910	8,5	863	7,9	105,6	94,8
Середньочеський край	688	7,3	825	7,7	849	7,8	123,4	102,9
Південночеський край	1181	12,6	1320	12,3	1368	12,6	115,8	103,6
Пльзенський край	528	5,6	592	5,5	613	5,6	116,1	103,5
Карловарський край	523	5,6	617	5,8	625	5,7	119,5	105,6
Устецький край	483	5,1	535	5,0	537	4,9	111,2	100,4
Ліберецький край	895	9,5	997	9,3	1027	9,4	114,7	103,0
Кралоугоградський край	1074	11,4	1193	11,2	1206	11,1	112,3	101,1
Пардубицький край	351	3,7	383	3,6	393	3,6	112,0	102,6
Край Височина	434	4,6	485	4,5	491	4,5	113,1	101,2
Південноморавський край	857	9,1	1020	9,5	1053	9,7	122,9	103,2
Оломоуцький край	480	5,1	559	5,2	576	5,3	120,0	103,0
Злінський край	459	4,9	544	5,1	560	5,1	122,0	102,9
Мораво-Сілезький край	613	6,5	719	6,7	737	6,8	120,2	102,5

Джерело: складено та обчислено авторами на основі [3]

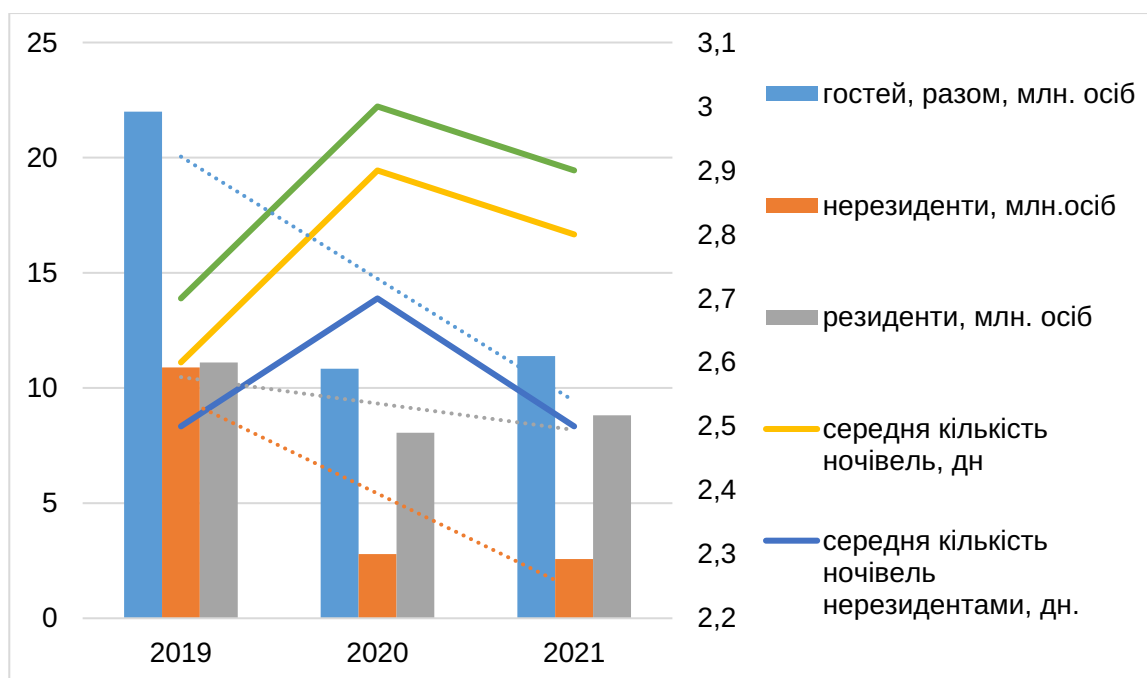

Рис. 1. Кількість ночівель у готельних підприємствах ЧР [3]

Показники завантаженості у всіх типах засобів розміщення скоротились на тисячі осіб. Так, у 2020 р. та 2021 р. чисельність гостей в чеських засобах масового розміщення скоротилась у порівнянні з 2019 р. відповідно на 50,7% та 48,2%. В 2020 р. та 2021 р. кількість ночівель порівняно з 2019 р. скоротилась відповідно на 45,1% та 44,3%.

Ще більш катастрофічного падіння в 2020 р. вдалось уникнути за рахунок внутрішніх туристів, які зупинялись в липні та серпні в готелях Чехії. Їх чисельність у річному обчисленні зросла в літку (липень та серпень), після пом'якшення обмежувальних заходів, більш ніж на 20%.

Чисельність нерезидентів в КЗР Чехії зменшилася в 2020 р та 2021 р. у порівнянні з 2019 р. відповідно на 8,107 млн. осіб та 8,321 млн. осіб.

Колективні засоби розміщування прийнято поділяти на:

Готелі та аналогічні засоби розміщення, до яких відносять: готелі, гуртожитки для приїжджих, мотелі, кемпінги, агроготелі, хостели, туристські бази, гірські притулки, студентські літні табори, інші місця для тимчасового розміщення.

Спеціалізовані засоби розміщення, до яких належать: санаторії, пансіонати відпочинку, дитячі санаторії, пансіонати з лікуванням, дитячі заклади оздоровлення цілорічної дії, дитячі центри, санаторії-профілакторії, баль-

неологічні лікарні, грязелікарні, бальнеогрязелікарні, (включаючи дитячі), будинки відпочинку, бази відпочинку та інші заклади (крім турбаз), оздоровчі заклади одно-дводенного перебування [5].

У відповідності з цим поділом в табл. 2 наведені дані щодо основних характеристик колективних засобів розміщення Чеської Республіки.

Дані табл. 2 свідчать, що в ЧР в 2019 р. питома вага готелів та аналогічних засобів розміщування в загальній кількості КЗР становить 58,1%, в 2020 р. – 57,5%, а в 2021 – 53,6%. Частка спеціалізованих засобів розміщування протягом 2019–2021 рр. зросла з 41,9% до 46,4%. Водночас частка розміщених у готелях перевищує частку розміщених у спеціалізованих засобах розміщення. Отже, в Чехії відвідувачі локалізуються саме в готелях та аналогічних засобах розміщування.

Ця закономірність ще більшою мірою розповсюджується на розміщених у КЗР іноземців. Більше ніж 90% іноземних відвідувачів у їх загальній кількості обирають готелі та аналогічні засоби для свого тимчасового проживання.

У табл. 3 за методикою, запропонованою Милашко О. Г., наведена інформація щодо структури готелів та аналогічних засобів розміщування за різними ознаками (частка розподілу за кількістю засобів – d_i , частка розподілу за кількістю розміщених – D_i).

Таблиця 2

**Основні показники та структура колективних засобів розміщення ЧР
протягом 2019–2021 рр.**

Тип КЗР	Кількість КЗР, од		Кількість місць, од	Кількість розміщених, осіб			
	Усього	частка, %		усього	частка, %	у т. ч.	
						іноземці	частка, %
2019							
Всього	9383	100,0	539685	21998366	100,0	10890500	100,0
у т. ч.							
готелі та аналогічні засоби розміщування	5452	58,1	412018	19311322	87,8	10421786	95,7
спеціалізовані засоби розміщування	3931	41,9	127667	2687044	12,2	468714	4,3
2020							
Всього	10699	100,0	592314	10836444	100,0	2784170	100,0
у т. ч.							
готелі та аналогічні засоби розміщування	5858	57,5	437407	8855780	81,7	2606039	93,6
спеціалізовані засоби розміщування	4841	45,2	154907	1950664	18,3	178131	6,4
2021							
Всього	10898	100,0	586061	11383601	100,0	2569658	100,0
у т. ч.							
готелі та аналогічні засоби розміщування	5841	53,6	428320	9341523	82,1	2419995	94,2
спеціалізовані засоби розміщування	5057	46,4	157741	2042078	17,9	149663	5,8

Джерело: складено та обчислено авторами на основі [3]

Поглибимо аналіз розрахунком коефіцієнту концентрації розміщених у різних типах засобів розміщування, який обчислимо за формулою [4]:

$$K = \frac{1}{2} \sum |d_i - D_i|.$$

Для 2019 р. цей показник становив 0,31, а для 2020 р. та 2021 р. відповідно 0,23 та 0,267. Отже, концентрація невисока. Коефіцієнти локалізації (остання графа табл. 3) дають можливість стверджувати, що в Чехії найвища концентрація розміщених в 2019 р. та 2021 р. спостерігалася в готелях, в 2020 р. – в туристичних кемпінгах.

Для спеціалізованих засобів розміщення коефіцієнт концентрації розміщених у різних типах засобів розміщування в 2019 р. становив 0,005, а в 2020 р. та 2021 р. відповідно 0,034 та 0,024. Отже, концентрація досить невисока. Розраховані коефіцієнти локалізації демонструють, що оздоровлені концен-

трувалися насамперед на базах відпочинку, а пансіонати були менш завантажені.

На окрему увагу заслуговує така складова колективних засобів розміщення Чехії як санаторно-курортні СПА готелі. До основних курортів в ЧР належать Карлові Вари, Маріанські та Франтішкові Лазне, Теплице, Яхимів, Подебради, Константинови Лазне та ін. Основні показники їх функціонування представлені в табл. 4.

За даними, наведеними в табл. 4, можна зробити висновок, що загальна чисельність гостей, які зупинялися в СПА-готелях Чехії в 2020–2021 рр. у порівнянні з 2019 р., скоротилася відповідно на 361,6 тис. осіб та 308,6 тис. осіб. Якщо чисельність резидентів в 2021 р. майже досягла показника 2019 р., то кількість нерезидентів, що зупинялися в СПА-готелях, продовжила своє падіння не тільки у порівнянні з 2019 р., але і порівняно з 2020 р. Це вплинуло на загальну кількість ночівель

Таблиця 3

**Розподіл готелів та аналогічних засобів розміщування ЧР
протягом 2019–2021 рр. за кількістю засобів та чисельністю розміщених**

Тип готелів та аналогічних засобів розміщування	Частка у загальній кількості КЗР, % (d_i)	Частка у загальній чисельності розміщених, % (D_i)	Модуль відхилень часток $\frac{1}{100} d_i - D_i $	$\frac{D_i}{d_i}$
2019 р.				
Готель, мотель, ботель	48,2	79,2	0,31	1,643
Туристичний кемпінг	10,4	7,3	0,031	0,702
Хостел	11,9	3,5	0,084	0,294
Інші місця для тимчасового проживання	29,5	10,0	0,195	0,339
Всього	100,0	100,0	0,62	-
2020 р.				
Готелі	53,3	68,5	0,152	1,285
Туристичний кемпінг	10,5	15,6	0,051	1,486
Хостел	13,5	3,7	0,098	0,274
Інші місця для тимчасового проживання	28,1	12,3	0,158	0,438
Всього	100,0	100,0	0,459	-
2021 р.				
Готелі	50,5	72,8	0,223	1,442
Туристичний кемпінг	9,9	14,2	0,043	1,434
Хостел	12,9	3,3	0,096	0,256
Інші місця для тимчасового проживання	26,7	9,6	0,171	0,360
Всього	100,0	100,0	0,533	-

Джерело: складено та обчислено авторами на основі [3; 4]

Таблиця 4

Завантаженість санаторно-курортних СПА готелів Чехії

Показники	2019 р.	2020 р.	2021 р.	2021 р. у % до	
				2019 р.	2020 р.
Всього гостей, тис. осіб	880,1	518,5	571,2	64,9	110,2
у т. ч.					
резидентів	481,9	384,6	469,4	97,4	122,0
нерезидентів	398,3	133,9	101,8	25,6	76,0
Всього ночівель, тис. дн.	7407,7	4290,1	4427,8	59,8	103,2
у т. ч.					
резидентів	4733,3	3509,8	3891,6	82,2	110,9
нерезидентів	2674,4	780,3	536,2	20,0	68,7
Середня кількість ночівель, дн.	8,4	8,3	7,8	92,9	94,0
у т. ч.					
резидентів	9,8	9,1	8,3	84,7	91,2
нерезидентів	6,7	5,8	5,3	79,1	91,4

Джерело: складено та обчислено авторами на основі [3]

(в 2021 р. вона становила 20,0% від показника 2019 р. та 68,7% порівняно з 2020 р.). Що стосується показника середньої кількості ночівель, то він в 2021 р. у порівнянні з 2019 р. та 2020 р. становив відповідно 92,9% і 94,0%.

Отже, глобальна пандемія скоротила можливість подорожувати. Зменшилась чисельність гостей Чехії, які користувалися послугами колективних засобів розміщення країни. Це призвело до скорочення зайнятих на підприємствах масового розміщення та внеску КЗР у валову додану вартість, створену в туристичній сфері, та валовий внутрішній продукт країни в цілому. Зростання туристичного потоку відбуватиметься дуже повільно, повернення його обсягів до рівня перед початком пандемії COVID-19 слід чекати через кілька років, хоча позитивні зміни можна спостерігати вже в 2022 р.

Так, у 3 кварталі 2022 р. загальна кількість прибуттів до закладів колективного проживання збільшилась на 11,1% порівняно з аналогічним періодом минулого року та становила 7,3 млн. гостей. Кількість ночівель у КЗР досягла 20,4 млн. ночей, що на 7,4% більше у порівнянні з 3 кварталом 2021 р. Майже вдвічі збільшилась кількість ночівель нерезидентів. Найбільша чисельність іноземних гостей прибула з Німеччини – 582 тис. прибуттів або на 57,2% більше порівняно з відповідним періодом попереднього року. Другу за чисельністю групу склали гості зі Словаччини (264 тисячі) із річним приростом на 58,1%. Гості з Польщі посіли третє місце – 248 тис. прибуттів, що у річному обчисленні свідчить про збільшення на 73,1%. З неєвропейських країн в КЗР найбільше проживало американців (139 тисяч), а за кількістю ночівель туристів з Ізраїлю (195 тис. ночей). Однак, іноземних гостей, як і раніше, не вистачає. Їх на чверть менше ніж три роки тому. У всіх регіонах Чехії порівняно з минулим роком зменшилась чисельність місцевих гостей. Так, попит на розміщення з боку місцевих туристів у пансіонатах впав на 6,2%, на турбазах – на 6,6%. Кількість ночівель внутрішніх гостей скоротилася на 10,5% у річному обчисленні.

Для залучення внутрішніх туристів в Чехії використовують безкоштовні ваучери на культурні події, різноманітні акції та знижки, до яких залучають залізничних і автобусних перевізників, ресторани та броварні.

Подальший розвиток підприємств масового розміщення неможливий без сучасного обладнання та новітніх технологій, які відіграють чи не головну роль у висококонку-

рентній боротьбі КЗР за кожного клієнта. Прагнучі запропонувати клієнтам ексклюзивний сервіс, багато підприємств масового розміщення замовляють розробку особливих систем роботи. Так, чеські спеціалісти розробили сервіс (визнаний у ВООЗ), одне із головних завдань якого звести контакт клієнта із працівниками КЗР до мінімуму, забезпечити безпечні умови перебування гостей в них. У майбутньому за допомогою цього сервісу планується перевести реальну картку-ключ від номеру у повністю електронний формат, аби клієнти могли відчиняти свою кімнату лише за допомогою свого смартфона.

Одним із основних напрямків інноваційних технологій у функціонуванні колективних засобів розміщення повинні стати мультимедійні технології, які дозволять віртуально подорожувати номерами різних категорій, отримати повну інформацію щодо обраного підприємства КЗР, ознайомитися зі спектром послуг, що надаються, системою пільг і знижок. Це дасть можливість оперативно надавати потенційному гостю інформацію про КЗР.

Якщо говорити не тільки про внутрішню роботу КЗР, а й про зовнішній розвиток, то новою тенденцією розвитку сектору розміщення повинно стати будівництво доволі незвичайних і екстравагантних підприємств масового розміщення, щоб викликати цікавість і прагнення на власному досвіді зазнати незвичайних відчуттів (наприклад, готель U Prince, з даху якого з висоти пташиного польоту відкривається панорама Праги).

Під час розробки стратегії подальшого розвитку КЗР необхідно враховувати нові обставини і запити туристів, щодо пошуку менших, приватніших помешкань для нетривалої оренди, обладнаних кухнею, рекламувати відпочинок в горах та велнес. Для залучення іноземних туристів необхідно поступово відновлювати та пропонувати напрямки, які мали пряме повітряне сполучення до пандемії COVID-19 з Канадою, Китаєм, Японією, Індією, Сінгапуром, Таїландом.

Висновки з проведеного дослідження. Проведене авторами дослідження колективних засобів розміщування в Чеській Республіці висвітлює сучасний стан, інтенсивність розвитку основних його структурних елементів, основні закономірності, що склалися в системі підприємств масового розміщення та проблеми, які виникли в їх функціонуванні у зв'язку з пандемією COVID-19. В сучасних умовах, пов'язаних із кризовим станом сві-

тової економіки, інфляцією, падінням платоспроможності населення, керівництву КЗР необхідно приймати нестандартні рішення як з метою залучення іноземних туристів, так і подальшим розвитком внутрішнього туризму. Це передбачає використання сучасних техно-

логій в роботі засобів масового розміщення, що дозволить підтримувати високий рівень обслуговування, розширювати спектр послуг, що надаються, удосконалювати систему управління, забезпечити високий рівень безпеки для гостей.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Байлик С. І., Писаревський І. М. Організація готельного господарства. Харків : ХНУМГ ім. О. М. Бекетова, 2015. 329 с.
2. Мальська М. П., Пандяк І. Г. Готельний бізнес: теорія та практика. Київ : Центр учбової літератури, 2012. 472 с.
3. Czech statistical office. URL: https://www.czso.cz/csu/czso/cestovni_ruch/
4. Милашко О. Г. Колективні засоби розміщування як об'єкт статистичного вивчення. *Вісник соціально-економічних досліджень*. 2014. № 2 (53). С. 202–206.
5. Бондаренко Ю. Г., Кулиняк І. Я. Оцінювання діяльності колективних засобів розміщення як організації рекреаційної сфери. *Вісник Національного університету «Львівська політехніка». Проблеми економіки та управління*. 2018. № 2. С. 3–15.
6. Je zde více zahraničních turistů. URL: <https://www.czechtourism.cz/cs-CZ/ecaf5d85-44e6-4a06-b7b4-6898c9adffab/article/zahranicnich-turistu-je-u-nas-vic/>

REFERENCES:

1. Bailyk S. I., Pysarevskiy I. M. (2015). Orhanizatsiia hotelnoho hospodarstva [Organization of the hotel industry]. Kharkiv: KhNUMH im. O.M. Beketova. [in Ukrainian]
2. Malska M. P., Pandiak I. H. (2012) Hotelnyi biznes: teoriia ta praktyka [Hotel business: theory and practice]. Kyiv: Tsentr uchbovoi literatury. [in Ukrainian]
3. Czech statistical office. Available at: https://www.czso.cz/csu/czso/cestovni_ruch/
4. Mylashko O. H. (2014) Kolektyvni zasoby rozmishchuvannia yak obiekty statystychnoho vyvchennia [Collective means of placement as an object of statistical study]. *Visnyk sotsialno-ekonomichnykh doslidzhen*, 2 (53), 202–206. [in Ukrainian]
5. Bondarenko Yu. H., Kulyniak I. Ia. (2018) Otsiniuvannia diialnosti kolektyvnykh zasobiv rozmishchennia yak orhanizatsii rekreatsinoi sfery [Evaluation of the activity of collective means of accommodation as an organization of the recreational sphere]. *Visnyk Natsionalnoho universytetu «Lvivska politekhnikha»*. *Problemy ekonomiky ta upravlinnia*, 2, 3–15. [in Ukrainian]
6. Je zde více zahraničních turistů. Available at: <https://www.czechtourism.cz/cs-CZ/ecaf5d85-44e6-4a06-b7b4-6898c9adffab/article/zahranicnich-turistu-je-u-nas-vic/>